

Asia Asiantuntijalausunto
Talousvaliokunta 16.2.2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta, eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta (HE 208/2021 vp)

Tausta

Esityksen tarkoituksena on säädösten päivittäminen vastaamaan Euroopan unionin lainsäädännön vaatimuksia. Esitys on osa EU:n markkinavalvonta-asetuksen laajempaa täytäntöönpanoa, jota koskeva hallituksen esitys eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 139/2021 vp) on parhaillaan eduskunnan käsiteltävänä.

Markkinavalvonta-asetuksen lisäksi esitys liittyy jalkinemerkintädirektiiviin, joka on tullut voimaan vuonna 1994 ja tekstiilimerkintäasetukseen, joka on tullut voimaan vuonna 2011.

Keskeinen sisältö

Esityksessä jalkinemerkintädirektiivin täytäntöönpanosääntely nostetaan asetuksen tasolta lain tasolle. Laissa säänneltäisiin muun muassa jalkineiden pääasiallisia ainesosia koskevien merkintöjen vaatimuksista ja merkintävelvollisuudesta sekä merkintöjä koskevista kielivaatimuksista.

Tekstiilimerkintäasetuksessa säännellään muun muassa tekstiilikuitujen nimityksistä, tekstiilikuitujen vastaavien selosteiden ja merkintöjen käytöstä sekä tekstiilituotteiden kuitukoostumuksen määrittämisestä. Säännös on täysharmonisoiva. Esitetyssä laissa olisi viittaussäännös tekstiilimerkintäasetukseen tekstiilituotteita ja –kuituja koskevien merkintä- ja selostevaatimusten osalta.

Seuraamusmaksu

Lisäksi esityksessä olisi markkinavalvonta-asetuksen edellyttämät säännökset jalkineita ja tekstiilituotteita koskevien merkintä- ja selostevaatimusten rikkomisesta. Markkinavalvonta-asetuksessa edellytetään, että jäsenvaltiot säätävät muun muassa jalkinemerkintädirektiivissä ja tekstiilimerkintäasetuksessa säädettyjen vaatimusten rikkomisesta seuraamuksia talouden toimijoille.

Laissa säädettyjen vaatimusten rikkomisen seuraamuksena olisi seuraamusmaksu, jonka säännösten noudattamista valvova Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes voisi määrätä.

Seuraamusmaksu voisi olla enintään 3 000 euroa. Seuraamusmaksun suuruus perustuisi kokonaisarviointiin, ja sitä määrättäessä otettaisiin huomioon muun muassa rikkomuksen laatu, laajuus, vakavuus ja kesto-aika. Seuraamus voitaisiin määrätä valmistajalle, valtuutetulle edustajalle tai maahantuojalle jalkineiden osalta sekä valmistajalle, maahantuojalle tai jakelijalle tekstiilituotteiden osalta.

Kielivaatimukset

Esityksen mukaan jalkineiden materiaalien merkintöjen olisi oltava suomen ja ruotsin kielellä. Säännöksellä pantaisiin täytäntöön jalkinemerkin-tädirektiivin säännös kielivaatimuksista ja noudatettaisiin kielilakia.

Tekstiilimerkintäasetuksen kielivaatimuksia koskeva säännös antaa kansallista liikkumavaraa siten, että olisi ollut mahdollista säätää kansallisesti kielilain 34 §:stä poikkeavasti suomen ja ruotsin kielen käyttämisestä. Valmisteluvaiheessa kuitenkin katsottiin, ettei ole sellaisia riittävän merkityksellisiä perusteita, jotka oikeuttaisivat kielilaista poikkeamiseen erityislailla yhden tuoteryhmän osalta. Näin ollen tekstiilituotteiden merkintöjen on oltava myös suomen ja ruotsin kielellä kielilain mukaisesti. Asiasta konsultoitiin oikeusministeriön demokratia- ja julkisoikeusosaston itsehallinto ja yhdenvertaisuusyksikköä.

Suomen ja ruotsin kielen lisäksi merkinnät voivat olla myös jollain muulla kielellä.

Liitelait

Lisäksi esitetään, että uusi laki jalkineiden ja tekstiilituotteiden vaatimustenmukaisuudesta lisää markkinavalvontalain soveltamisalaan, jolloin muun muassa markkinavalvontalain säännökset valvontaviranomaisen toimivaltuuksista olisivat Tukesin käytettävissä. Sakon täytäntöönpanosta annettuun lakiin esitetään tekninen muutos, joka liittyy seuraamusmaksun täytäntöönpanoon.

Vaikutukset

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenoihin on otettu tuotteiden ostamiseen ja testaamiseen määräraha, joka on vuodesta 2022 alkaen 20 000 euroa/vuosi. Tätä koskeva lainsäädäntö on tullut voimaan 16.7.2021.

Seuraamusmaksun määrittäminen on uusi tehtävä Tukesille, mutta siihen liittyviä tehtäviä hoitamaan ei arvioida tarvittavan lisähenkilöstöä. Oikeusrekisterikeskukselle uuden seuraamusmaksun täytäntöönpanosta arvioidaan aiheutuvan lisätyötä 0,1 henkilötyövuoden verran.

Ehdotettava lainsäädäntö parantaisi kuluttajien asemaa sekä edistäisi kuluttajien luottamusta markkinoihin. Elinkeinonharjoittajille ei kohdistuisi ehdotettujen muutosten myötä uusia vaatimustenmukaisuuden osoittamiseen liittyviä velvollisuuksia, koska jalkinemerkin-tädirektiivin ja tekstiilimerkintäasetuksen edellyttämät vaatimukset ovat olleet jo voimassa. Uusi seuraamussääntely kohdistuisi vain niihin elinkeinonharjoittajiin, jotka eivät noudata merkintävelvollisuuksia koskevia säännöksiä.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

Laati: neuvotteleva virkamies Sari Alho